

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 12:00 uur 2 maart – 12:00 uur 3 maart

5.1.2e

Directie Communicatie Vragen? Mail naar

5.1.2e

@minvws.nl

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan Covid-19 Nederlanders ziek door Covid-19 GGD-testlocatie in Bovenkarspel Jongeren die meer alcohol of drugs zijn gaan gebruiken 	<ul style="list-style-type: none"> Familie en vrienden getroffen SCP Organisaties en sportbonden, verenigd in #sportdoetietsmetje Stichting Artsen Covid Collectief 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici

Samenvatting

- De explosie bij de teststraat van de GGD in Bovenkarspel is vanochtend groot nieuws. Al snel weet de media te melden dat de politie uitgaat van een gerichte actie. De GGD-testlocatie is bezig met het afbellen van alle testafspraken voor vandaag. GGD GHOR reageert 'met afschuw' kennis te hebben genomen van de 'agressieve en intimiderende vernieling' van de teststraat. "Onze mensen moeten dit cruciale werk veilig kunnen doen. Deze laffe daad van vernieling raakt ons allemaal", reageert voorzitter André Rouvoet.
- Het RIVM schetste gisteren tijdens de uitleg van de cijfers een 'somber' beeld, aldus het AD en de Volkskrant. Beide kranten stellen dat er naast de zorgen van het RIVM ook 'lichtpuntjes' zijn, zoals bijvoorbeeld de daling van het aantal besmette 70-plussers (de Volkskrant) en dat het dodental in tijden nog niet zo laag was (AD). Het AD stelt dat de 'grote vraag' is of het kabinet 'zoveel lichtpuntjes ziet' dat het meer versoepelingen aandurft.
- Het AD meldt dat het drugsgebruik onder jongeren toeneemt 'door coronaverveling'. Zo blijkt uit een vragenlijst onder studenten dat vier op de tien meer alcohol is gaan drinken (19%) of meer drugs (10%) is gaan gebruiken. Studenthuisarts Peter Vonk merkt dat studenten last hebben van uitzichtloosheid; Hij ziet veel jongeren met psychische klachten, die geregeld drugs gebruiken om zich wat beter te voelen. "Onder invloed van Isd weet je niet meer wat je doet, en als je dan al depressief bent, ligt een zelfmoordpoging op de loer", stelt Vonk.
- Uit het SCP-rapport 'Een jaar met Corona' blijkt dat veel Nederlanders ondanks de crisis nog steeds een hoge kwaliteit van leven hebben. Wel zijn er kwetsbare groepen waarvoor dit niet geldt: zoals jongvolwassenen, mensen met een migratieachtergrond, mensen met een laag opleidingsniveau en zelfstandigen. Directeur Kim Putters merkt daarnaast op dat er in het afgelopen jaar wrijving in de samenleving is ontstaan. Die wrijving zou komen doordat het gevoel van verbondenheid is 'weggeëbd'. De directeur waarschuwt voor het zoeken naar een zondebok en hij vindt het de taak van de overheid om ervoor te zorgen dat we niet in een 'zondebokgroef' terecht komen. Ten slotte roept hij op voor een stevigere inzet op de geestelijke gezondheidszorg.
- Onder de hashtag #sportdoetietsmetje roepen verschillende organisaties en sportbonden, waaronder de NOC*NSF, het kabinet op om de hele sportsector zo snel mogelijk te heropenen. De deelnemende organisaties stellen dat sport en beweging noodzakelijk zijn om gezond uit de crisis te komen.
- Stichting Artsen Covid Collectief plaatste gisteren de oproep 'Ik ben arts en ik twijfel': "Bouw mee aan een gezondere dialoog en een gezondere wereld." De artsen en specialisten stellen in een ethisch conflict te zijn geraakt tijdens de crisis doordat zij zien hoeveel schade de goed bedoelde maatregelen aanrichten in de samenleving. Onder de hashtag #iktwijfel spreekt men zich op social media uit. De een vindt het collectief een 'homeopathisch clubje' dat 'hun verdienmodel bedreigd' zien worden terwijl de ander het 'oprecht verstand van sommige mensen' noemt. VVD-fractievoorzitter Ghislen Nysten in Beek noemt de oproep een 'wijze les' voor premier Rutte en minister De Jonge. "Een echte leider twijfelt soms. Dat mag. Dat kan. Dat moet", stelt Nysten.
- Volgens NRC is er van de 'Europese vaccinsolidariteit niet veel meer over'. Steeds meer landen als Oostenrijk en Denemarken gaan met Israël een 'vaccinatie-alliantie' aan om minder afhankelijk te zijn van de 'trage' EU. De hoofdredactie van De Telegraaf sluit zich aan bij deze denkwijze en concludeert dat Nederland 'er veel beter aan zou doen aansluiting te zoeken bij de nieuwe vaccinatie-alliantie'.

Karakterisering van de berichtgeving

- De uitspraak van minister De Jonge dat alle Nederlanders begin juli ten minste een keer geprikt kunnen zijn, wordt breed gedeeld (op de nieuwssites en liveblogs).

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)
Slachtoffers

- Op de middelbare scholen het Sint Vituscollege en het Willem de Zwijger College in Bussum heersen corona-uitbraken onder leerlingen. Er zouden zeker 20 leerlingen ziek zijn. 45 leerlingen zijn nog in afwachting van hun testuitslag en zitten in quarantaine. Volgens beide scholen zijn de besmettingen terug te leiden naar de voorjaarsvakantie.
- Het RIVM meldt dat het aantal coronabesmettingen afgelopen week is gestegen met 7% ten opzichte van vorige week.

Identiteiten

- Voor het eerst is een inwoner van Schiermonnikoog overleden aan het coronavirus. Nu zijn Ameland, Vlieland en Rozendaal de enige gemeenten zonder coronadoden.

Informatiebehoefte

Welke informatievragen leven er bij getroffen?

- Op de social mediakanalen van VWS vragen over de maatregelen: 'gaat bedrijf X open?'; 'moet ik nog mondkapjes dragen na 3 maart?'
- Op de social mediakanalen van minister De Jonge vragen mensen wanneer zij aan de beurt zijn voor een vaccin. Ook vraagt men om verduidelijking van de planning.

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- De politie meldt dat bij de teststraat van de GGD in Bovenkarspel vanochtend om 6.55 uur een explosief afgegaan. De politie en de Explosieven Opruimingsdienst doen op dit moment onderzoek en de omgeving is afgezet. De GGD is alle afspraken voor woensdag aan het afbellen. De politie gaat uit van een gerichte actie.
- Uit het SCP-rapport 'Een jaar met Corona' blijkt dat veel Nederlanders nog een hoge kwaliteit van leven hebben. Wel zijn er kwetsbare groepen waarvoor dit niet geldt zoals jongvolwassenen, mensen met een migratieachtergrond, mensen met een laag opleidingsniveau en zelfstandigen. Kwetsbare kinderen (zoals kinderen van ouders met een lage sociaaleconomische status) lopen het meeste risico op leerachterstanden door thuisonderwijs. Dat kan leiden tot een lager onderwijsniveau en daarmee minder kansen op de arbeidsmarkt. Langdurige sluiting van scholen en kinderopvang heeft ook gevolgen voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen.
- De **Gezondheidsraad** zegt dat, op basis van de huidige stand van de wetenschap, nu niet kan worden beoordeeld of vitamine D-supplementen bijdragen aan de preventie van Covid-19.
- De **NVWA** waarschuwt voor de FFP2-mondneusmaskers van supermarkt Dirk, omdat deze niet voldoen aan de kwaliteitsstandaard. De verkoop ervan is gestopt.

Vaccin

- NRC en De Telegraaf melden dat steeds meer EU-landen naar Israël kijken voor vaccins. Zo willen Oostenrijk en Denemarken met Israël een 'vaccinatie-alliantie' aangaan om minder afhankelijk te zijn van de 'trage' EU en zo beter voorbereid te zijn op toekomstige uitbraken van het virus. NRC stelt dat er van de 'Europese vaccinsolidariteit niet veel meer over is', maar dat dit vooralsnog niet voor veel problemen zou moeten zorgen gezien ieder EU-land zelf over hun inentingsprogramma gaat. De hoofdredactie van De Telegraaf sluit zich aan bij de denkwijze van Oostenrijk en Denemarken en concludeert dat Nederland 'er veel beter aan zou doen aansluiting te zoeken bij de nieuwe vaccinatie-alliantie'.
- Bijwerkingencentrum Lareb heeft tot nu toe 87 meldingen (22 meer dan vorige week) van overlijden na inenting met coronavaccins binnengekregen. Het gaat om 71 ouderen van 80 jaar en ouder, 14 ouderen tussen de 65 en 79 jaar en van twee is de precieze leeftijd niet bekend. "Allen hadden een kwetsbare gezondheid vanwege heel uiteenlopende ernstige onderliggende gezondheidsproblemen en/of hoge leeftijd. Zij overleden binnen één tot 26 dagen na de vaccinatie", zegt Agnes Kant, epidemioloog en directeur bij Lareb. Zij wijst erop dat overlijden na vaccinatie niet betekent dat een bijwerking van het vaccin de oorzaak is van het overlijden. "In Nederland overlijden per week gemiddeld 750 tot 800 mensen in verpleeghuizen, en 2000 van alle 80-plussers, door allerlei oorzaken. Hier zullen ook mensen bij zijn die pasgeleden zijn gevaccineerd", stelt Kant.
- **Pfizer** gaat vanaf april wekelijks een half miljoen doses vaccin leveren. Pfizer laat desgevraagd weten dat het totale aantal doses niet verandert, maar dat er nu wekelijkse aantallen kunnen worden genoemd vanaf april.
- De Belgische Hoge Gezondheidsraad vindt vanwege de gunstige berichten uit onder meer Schotland en Israël dat België het AstraZeneca-vaccin niet langer moet voorbehouden aan 55-minners.
- De overheid van Saba stelt dat meer dan 85% van de volwassen bevolking een inenting tegen het virus heeft gekregen.
- De Amerikaanse president Biden denkt dat alle volwassen Amerikanen tegen het eind van de maand mei zijn ingeënt.

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuigelijke waarnemingen)?

- Uit een onderzoek van studenten uit verschillende steden, verenigd in **Lieve Mark**, (onder 7000 medestudenten) blijkt dat vier op de tien studenten meer alcohol (19%), drugs (10%) of beide (12%) zijn gaan gebruiken. "Je ziet dat studenten die hun leven een lager cijfer geven, ook vaker aangeven meer te gebruiken", zegt Dwight van Schoorl, één van de initiatiefnemers. Ook in een monitor van de HvA en **verslavingskliniek Jellinek** zegt een groep meer middelen (met name alcohol en blowen) te gebruiken. De Amsterdamse **studentenhuisarts Peter Vonk** zag de afgelopen maanden meerdere studenten met hartproblemen in zijn praktijk. "Die kwamen op de hartbewaking terecht wegens pijn op de borst door cocaïne." De huisarts merkt dat studenten last hebben van de uitzichtloosheid die de crisis meebrengt. Hij ziet veel jongeren met psychische klachten, die geregeld drugs gebruiken om zich wat beter te voelen. "Onder invloed van lsd weet je niet meer wat je doet, en als je dan al depressief bent, ligt een zelfmoordpoging op de loer. Serieuze zaken dus. Mensen denken dat drugs best gewoon zijn."

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

Wat doen of laten getroffen en betrokkenen?

- Trouw meldt dat de mobiliteitscijfers tonen dat Nederlanders er al 'meer op uit gaan'. Zo is het op de wegen drukker met mensen die weer naar kantoor gaan en zoeken ze steeds meer de buitenlucht op.
- Componist en pianist Laurens van Rooyen is zo 'overmand door emoties van dankbaarheid' nu hij zijn eerste prik heeft gehad, dat hij donderdagochtend een pianoconcert gaat geven op een vaccinatie locatie in Leiden, meldt Het Rode Kruis.

- In Arnhem hebben vandaag negen sportscholen hun deuren geopend. De fitnesscentra hebben nog geen gehoor gegeven aan de oproep van burgemeester Marcouch om direct te sluiten.
- De gemeente Amsterdam heeft gisteren voor de vijfde dag in korte tijd de toegang tot het Vondelpark gesloten.
- Volgens kappersbranchevereniging ANKO staan de telefoons 'roodgloeiend', de wachttijd voor een knipbeurt kan inmiddels oplopen tot enkele weken. Ook bij de schoonheidsspecialisten stromen de agenda's vol, volgens Brancheorganisatie Schoonheidsverzorging.

Betekenisgeving

Welke waarschuwingen en oproepen worden gedaan?

- Onder de hashtag #sportdoetietsmetje roepen **verschillende organisaties en sportbonden**, waaronder de NOC*NSF, het kabinet op om de hele sportsector zo snel mogelijk te heropenen. De oproep was vandaag in verschillende ochtendkranten te zien. De deelnemende organisatie verwijzen naar een onderzoek van Ipsos waaruit blijkt dat een kwart van de Nederlanders tijdens de crisis is aangekomen. Om gezond uit de crisis te komen is volgens de organisaties sport en beweging nodig. 'Sport en bewegen verdienen een centrale plek in ieders dagelijks leven', stellen ze.
- **Stichting Artsen Covid Collectief** plaatst gisteren via YouTube een oproep ("Ik ben arts en ik twijfel") aan alle artsen en specialisten: "Bouw mee aan een gezondere dialoog en een gezondere wereld". Verschillende artsen en specialisten doen in het filmpje hun verhaal. De algemene boodschap is dat de artsen en specialisten in een ethisch conflict zijn geraakt tijdens de crisis doordat zij zien hoeveel schade de goed bedoelde maatregelen aanrichten in de samenleving. Onder de hashtag #iktwijfel wordt men gevraagd zich op social media uit te spreken.
- Naar aanleiding van het **SCP-rapport** 'Een jaar met corona' waarschuwt **directeur Kim Putters** voor het zoeken naar een zondebok tijdens de crisis. Dit is gevaarlijk omdat dit ertoe kan leiden 'dat de spanningen tussen bevolkingsgroepen oplopen'. De wrijving komt doordat het gevoel van verbondenheid in de samenleving inmiddels is 'weggeëbd', mede doordat de crisis lastiger wordt naarmate die langer duurt, stelt hij. Volgens Putters is het de taak van de overheid om ervoor te zorgen dat we 'niet in de zondebokgroef komen, de gedachte dat er mensen voorgetrokken worden. Dus help iedereen, maar bepaal eerst welke (deel)groepen het hardst hulp nodig hebben.' Ten slotte roept hij op voor een stevigere inzet op de geestelijke gezondheidszorg, gezien het effect van de crisis op ons welzijn op langere termijn.

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

- **GGD GHOR** reageert 'met afschuw' kennis te hebben genomen van de 'agressieve en intimiderende vernieling' van de teststraat in Bovenkarspel. **Voorzitter André Rouvoet**: "Onze mensen moeten dit cruciale werk veilig kunnen doen. Deze laffe daad van vernieling raakt ons allemaal."
- Het AD, De Telegraaf en de Volkskrant maken de balans op nadat het RIVM zich gisteren 'somber' toont, aldus de kranten. "Toch zijn er ook gunstige tekenen zichtbaar", stelt de Volkskrant. De krant zet drie 'lichtpunten' (dalende besmettingscijfers in de verpleeghuizen, dalende percentage positieve testen en dalende besmette 70-plussers) tegenover drie 'sombere signalen' (toenemende besmettingsaantallen, toenemend aantal jongeren besmet en oplopende ziekenhuisopnames). Ook het AD zet de 'zorgen' naast de 'lichtpuntjes': het dodental was in tijden nog niet zo laag, in de ziekenhuizen merken ze nog weinig verschil en besmettingen geven aanleiding tot zorg. De Telegraaf ziet weinig lichtpunten en kopt 'Einde lockdown nog brug te ver'. Volgens de krant 'sorteert het kabinet voor' op een verlenging van de lockdown na 15 maart. Een bron bij het kabinet zegt tegen de krant dat 'mocht er ruimte komen', 'die echter eerst naar het hoger onderwijs gaat en niet naar de terrassen'. Het AD is er nog niet over uit en stelt dat 'de grote vraag' is of het kabinet 'zóveel lichtpuntjes ziet' dat het meer versoepelingen aandurft.
- Op de social mediakanalen van VWS aanhoudende kritiek over de #stroopjemouwop-campagne, men vraagt zich af hoeveel de BN'ers verdienen met de campagne.
- Op de social mediakanalen van minister De Jonge kritiek op de uitspraak van de minister over het Fieldlab-evenement van Guido Weijers. Men vindt de opkomst van 80% weldegelijk hoog.
- Op de social mediakanalen van minister De Jonge kritiek op zijn gesprek met UNICEF. Men vindt het 'bizar' dat UNICEF eraan te pas moet komen om de gevolgen van 'wanbeleid' kenbaar te maken.

#iktwijfel

- Op Twitter reageert men wisselend op de oproep van stichting Artsen Covid Collectief. De een heeft het over een 'homeopathisch clubje' dat 'hun verdienmodel bedreigd' zien worden terwijl de ander het 'oprecht verstand van sommige mensen' noemt. Zo noemt VVD-fractievoorzitter Ghislen Nysten in Beek de oproep een 'wijze les' voor premier Rutte en minister De Jonge. "Een echte leider twijfelt soms. Dat mag. Dat kan. Dat moet", stelt Nysten. Journalist Marianne Zwagerman zegt: "Gelukkig zijn er steeds meer artsen die zich uitspreken." GeenStijl-journalist Bart Nijman vindt het 'niet helemaal duidelijk wat ze precies willen, maar #iktwijfel signaleert in ieder geval de starre eenzijdigheid in coronabeleid en dat is al winst'.

Opiniepeilingen

- Uit De Stelling van de Dag van De Telegraaf blijkt dat 66% meent dat Economische groei de prioriteit moet hebben in de nieuwe kabinetsperiode, 28% is het hiermee oneens en 6% weet het niet. Daarnaast denkt 36% dat een nieuw kabinet ons land uit de door corona veroorzaakte economische crisis kan trekken, 46% denkt van niet en 18% weet het niet. Zo geven respondenten aan dat ondernemers als horeca en kleine bedrijven 'niet de rekening van corona moeten krijgen'.